

Ombudsman oziroma varuh človekovih pravic: kaj počne in česa ne?

Funded through ELA Translation Facility for Information

Pojasnili vam bomo, pri čem vam varuh človekovih pravic lahko pomaga in pri čem ne. Razložili vam bomo, zoper katere organe se pri varuhu lahko pritožite. Pojasnili vam bomo, kako ravna varuh človekovih pravic in kaj lahko storiti, ko odkrije nepravilno ravnanje organa. Izvedeli boste, kaj lahko storite, preden se obrnete na varuga človekovih pravic, in kako mu napisati pritožbo.

Brošure varuga človekovih pravic najdete na www.ochrance.cz v rubriki Ne vem, kako naj se spopadem s svojo življenjsko situacijo.

Kako mi varuh človekovih pravic lahko pomaga? Kaj počne?

Varuh bo preveril ravnanje organa, če menite, da ta z vami ne ravna ustrezno. *Na primer, če se ne strinjate, kako ravna organ, se ne strinjate z njegovo odločitvijo, organ ne ukrepa, čeprav bi moral, niste bili povabljeni k sodelovanju v postopku, uradnik vas neprimerno obravnava itd.* Več informacij lahko najdete v tej brošuri in na spletni strani www.ochrance.cz: Imam težave z organom ali državno institucijo | Socialna varnost | Družina, zdravje in delo | Gradbena zakonodaja in stanovanjski zakon | Pravo, migracije, finance | Javni red.

Ljudi ščitimo pred neustreznim ravnanjem v institucijah (zapori, bolnišnice, domovi za starejše, mladinski domovi itd.) tako, da jih sistematično obiskujemo. Več najdete v brošuri Varstvo oseb, ki jim je bila odvzeta prostost in na naši spletni strani: Neustrezeno ravnanje z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost ali Nadzor nad omejitvami osebne svobode.

Pomagamo žrtvam diskriminacije na podlagi rase, etničnega porekla ali državljanstva, spola, starosti, invalidnosti, spolne usmerjenosti, vere, prepričanja ali svetovnega nazora. Več informacij je na voljo v brošuri Diskriminacija in na naši spletni strani: Počutim se diskriminiran/-a ali Enaka obravnava in diskriminacija.

Spremljamo postopke izgona tujcev iz Češke republike.

Spremljamo spoštovanje pravic invalidov. Več informacij najdete na naši spletni strani: Zaradi svoje invalidnosti se soočam s težavami ali Spremljanje pravic invalidov.

Pomagamo državljanom Evropske unije, ki so diskriminirani zaradi svoje narodnosti. Več informacij je na voljo v brošuri Državljeni EU in na naši spletni strani: Sem državljan/-ka Evropske unije.

Spremljamo in spodbujamo spoštovanje temeljnih pravic in svoboščin.

Pri čem mi varuh človekovih pravic ne more pomagati?

Ne moremo vam pomagati v vaših **osebnih sporih**. Na primer, v sporih

- z drugimi osebami ali podjetji, kot so medosedski spori, spori med delavci in delodajalci oziroma podjetji (posojila, kupoprodajne pogodbe, pogodbe o dobavi energije, pogodbe s telefonskimi operaterji, zavarovalne pogodbe itd.),
- z izvajalci socialnih ali zdravstvenih storitev, na primer v sporu z domom za ostarele ali bolnišnico.

Ne moremo odločati o teh sporih, vas v njih zastopati ali vam nuditi pravno svetovanje.

Prav tako vam ne moremo pomagati v kazenskih postopkih.

Zoper katere organe ali institucije se lahko pritožim pri varuhu človekovih pravic?

Na nas se lahko obrnete v zvezi z večino organov:

- ministrstva,
 - regionalni organi,
 - občinski organi (za področja gradbeništva, prekrškov, cest, izdaje dovoljenj za opravljanje trgovinske dejavnosti, socialnega varstva otrok),
 - uprava za socialno varnost,
 - zavodi za zaposlovanje,
 - inšpektorati za delo,
 - zemljiškoknjižni uradi,
 - davčni uradi,
 - mladinski in prevzgojni domovi,
 - zavodi za prestajanje kazni zapora v Češki republiki,
- in mnogi drugi organi.**

Kako to, da se zoper nekatere organe lahko pritožim, zoper druge pa ne?

Občine in regionalne uprave

Njihova ravnanja **lahko preverimo, kadar delujejo v imenu države** – odločajo o vaših pravicah in obveznostih (to se nanaša na *državno upravo* oziroma *preneseno pristojnost*).

Na primer, kadar delujejo kot gradbeni organ, organ za socialno in pravno varstvo otrok, cestni organ, javni skrbnik itd.

Njihovih ravnanj **ne moremo** preveriti, **če delujejo v svojem imenu** (temu rečemo *samouprava* ali *avtonomna pristojnost*).

Na primer pri dodeljevanju občinskih stanovanj, odobravanju prostorskih načrtov ali prodaji nepremičnin.

Več informacij je na voljo v letaku [Občine](#).

Zadevo **lahko** ocenimo v primeru, **če menite, da so** občina, regija ali njune institucije **z vami ravnale diskriminatorno**. *Na primer pri dodeljevanju občinskih stanovanj.* Več informacij je na voljo v brošuri [Diskriminacija](#).

Sodišča, javni tožilci in sodni izvršitelji

- **Ne smemo posegati v sodne postopke, kazenske preiskave, ki jih izvajata policija ali državno tožilstvo, ali dejanja sodnih izvršiteljev.**

Pri varuhu človekovih pravic se ne morete pritožiti zoper odločitev sodišča.

Varuh človekovih pravic ne more obravnavati pritožb v zvezi s sproženjem ali nesproženjem kazenskega postopka ali v zvezi z izvajanjem kazenske preiskave.

- Lahko obravnavamo pritožbe **zoper sodišča in tožilstva**, kadar sami preiskujemo pritožbe o **zamudah v postopkih, neprimerneh ravnanju** sodnega in tožilskega osebja ali kadar obravnavamo **zahteve za pridobitev informacij**.

Več informacij je na voljo v brošuri [Sodišča](#).

- Preverimo lahko ravnanje **policije**, če je obravnavala kaznivo dejanje, z vami neustreznou ravnala v priporu v predkazenskem postopku itd.

Več informacij je na voljo v brošuri [Policija](#).

- Preverimo lahko, **kako je predsednik sodišča ali ministrstvo za pravosodje obravnavalo pritožbo zoper sodnega izvršitelja**.

Več informacij v brošuri [Izvršitelji](#).

- **Zoper katere organe se ne morem pritožiti pri varuhu človekovih pravic?**

Ne moremo obravnavati pritožb zoper:

- parlament,
- vlado,
- predsednika/-co,
- vrhovni revizijski urad,
- obveščevalno službo,
- generalni inšpektorat varnostnih sil,
- tuge organe.

- **Kako varuh človekovih pravic ocenjuje postopke in odločitve organov?**

Preiskujemo, ali je organ ravnal **v skladu z zakonodajo** (zakoni, odloki, sodnimi odločbami itd.) in v skladu z **načeli dobrega upravljanja**. [Dobro upravljanje](#) pomeni, da dejanja organa niso nesorazmerna, samovoljna, namerna, da ne predstavljajo izogibanja ukrepanju ali da niso nerazumno dolgotrajna. Dobro upravljanje pomeni tudi, da vam uradniki ne prikrivajo informacij, vas ne diskriminirajo oziroma ne delajo napak v vaši dokumentaciji.

- **Kaj storiti varuh človekovih pravic, ko odkrije nepravilnost?**

- **Varuh bo od organa zahteval odpravo nepravilnosti** v njegovi odločitvi, postopku, ukrepanju ali neukrepanju.

- **Varuh ne more odločati v imenu organa, prav tako ne more spremnjati ali razveljavljati njegovih odločitev.** To mora storiti organ sam ali njegov nadrejeni organ. Prav tako ne smemo kaznovati uradnikov, ki so nepravilno ravnali.

Kako ravna varuh človekovih pravic, ko ugotovi nepravilnost?

Stopili bomo v stik z vami in organom ter v dopisu pojasnili, kje je organ storil nepravilnost.

Od organa zahtevamo, da odgovor na dopis poda v 30 dneh.

Organ se lahko brani.

Organ lahko tudi **ne odgovori ali odgovori nepreporočljivo** ali pa nas obvesti, da se z našimi ugotovitvami **ne strinja**.

Organu lahko predlagamo,
kako naj nepravilnost odpravi.

Organ lahko tudi **ne stori ničesar** ali nam sporoči, da nepravilnosti ne bo odpravil.

Zadevo lahko **napotimo na nadrejeni organ** ali o njej **obvestimo javnost**.

Organ nas lahko obvesti, da je **nepravilnost odpravil** ali da je v postopku odpravljanja nepravilnosti.

Če smo zadovoljni s popravnimi ukrepi, ki so bili sprejeti ali so v postopku uvedbe, to sporočimo tako vam kot organu.

Ali moram kaj storiti, preden se obrnem na varuha človekovih pravic?

Da. Najprej morate **sami zaprositi organ**, zoper katerega se želite pritožiti, **naj reši oziroma odpravi vašo težavo**.

Kaj naj napišem in pošljem varuhu človekovih pravic, da bo lahko obravnaval moj primer?

Pišite nam

- **Ime, priimek in naslov prebivališča.** V pomoč nam bosta tudi telefonska številka in e-naslov, da bomo lahko ukrepali hitreje.
- Če ste **pravna oseba**, navedite ime podjetja, sedež in ime osebe, pooblaščene za delovanje v imenu pravne osebe.
- **V zvezi s katerim organom** ali institucijo se obračate na nas? Zoper koga se pritožujete? (Lahko navedete osebo, s katero ste bili v stiku.)
- **Kaj je šlo narobe? V zvezi s čim se pritožujete?**
- **Kaj želite doseči?** Katera bi bila po vašem mnenju najboljša rešitev?
- **Kaj ste doslej storili** – kako ste se branili? Kako se je to zgodilo?

Priložite:

- Kopijo **odločbe**, če jo je organ izdal v vašem primeru; lahko priložite kopije vaših **dopisov organu** ali kopije drugih **pomembnih dokumentov**; če pošljete izvirnike, vam jih bomo vrnili.
- **Pooblastilo**, če pišete v imenu druge osebe.

Kaj storiti, če kaj pozabim?

Ne skrbite. **Če ugotovimo, da nekaj manjka, vas bomo o tem obvestili.**

Kdaj varuh človekovih pravic ne more obravnavati mojega primera?

Vašega primera **ne moremo** obravnavati, če se ta nanaša na:

- **zadeve, ki jih ne moremo obravnavati** (glejte uvodno besedilo – [kaj varuh človekovih pravic počne](#) in [česa ne](#)),
- **organe ali institucije, ki jih ne moremo preiskovati** ([glejte zgornji](#) seznam teh organov),
- **nekoga drugega** razen vas samih in niste posredovali pooblastila za zastopanje.

Kdaj varuhu človekovih pravic ni treba obravnavati moje zadeve?

- **Če nam niste posredovali** pomembnih informacij in nam **niste poslali** potrebnih dokumentov, čeprav smo vas za to prosili.
- **Če menimo, da je organ postopal pravilno** (v tem primeru vam bomo to jasno pojasnili).
- Če je minilo **več kot leto dni** od zadnjega dogodka v vaši zadevi.
- Če je vaša zadeva že v obravnavi na **sodišču** ali je o njej sodišče že odločilo.
- Če ste o tej zadevi že obvestili varuha človekovih pravic, od takrat pa se ni zgodilo **nič novega**.

Kako se lahko obrnem na varuha človekovih pravic?

Pošljite nam **dopis**. Lahko si prenesete in izpolnite [obrazec](#) na spletni strani www.ochrance.cz/podejte-stiznost.

Pošljite nam **elektronsko sporočilo** na podatelna@ochrance.cz.

Izpolnite **spletni obrazec** na www.ochrance.cz → [tej spletni strani](#).

Pošljite sporočilo v naš **elektronski predal** jz5adky.

Obiščite urad varuha človekovih pravic na naslovu Údolní 39, Brno, v ponedeljek ali sredo od 8.00 do 16.00. Obrazec bomo izpolnili skupaj (zadeve ne bomo takoj obravnavali).